

Til Folketingets Uddannelsesudvalg

12. februar 2010

Hermed ansøgning om foretræde for uddannelsesudvalget
tirsdag den 23. februar 2010, kl. 14.45

Vedr. Fra viden til praksis: De nye hørende børn med cochlear implant (CI) i
folkeskolen

Vi har en gruppe døve børn og unge, der har alle muligheder for at blive en velfungerende del af samfundet med samme muligheder som andre børn og unge uden et hørehandicap. De har alle fået CI (et avanceret høreapparat) og med den rette genoptræning, kan de lære at høre og tale og få en uddannelse på niveau med deres normalthørende kammerater. Det ser vi bl.a. ske i lande som Australien, USA, Canada og Tyskland, hvor de i dag har en gruppe af unge, som på lige fod med deres normalthørende kammerater går videre i uddannelsessystemet, deltager i fritidsaktiviteter og har fritidsjob.

Men vi når ikke hertil i Danmark uden en særlig indsats: Det blev tydeligt i 2007, hvor Videnscenter for Hørehandicap lavede en forskningsrapport om de første 200 danske børn med CI. Af undersøgelsen fremgik det, at kun ca. 40 % klarede sig tilfredsstillende i de dansksproglige test – helt modsat tal fra udlandet, hvor man taler om, at 90 % får et velfungerende talesprog, hvilket betyder, at de befinder sig inden for normalområdet. Børn og unge med CI i Danmark klarer sig altså uacceptabelt meget dårligere end i lande, vi ellers sammenligner os med.

Data fra undersøgelsen viste desuden, at der er signifikant forskel på, hvordan børnene klarer sig fra landsdel til landsdel. Børnene i Østdanmark klarer sig på undersøgelsestidspunktet signifikant bedre end børnene i Vestdanmark. Desuden viste undersøgelsen, at de børn, der trives dårligt, overvejende er kendetegnet ved, at de går på en specialskole – eller en centerskole for døve og hørehæmmede børn, og at børnene primært benytter sig af tegnstøttet dansk eller tegnsprog. Desuden kom det frem, at den væsentligste faktor for udbytte af et cochlear implant er, at der bliver talt til børnene frem for, at der bliver brugt visuel kommunikation (tegn).

En del har ændret sig siden resultaterne kom ud i 2007: Bl.a. er der kommet stor fokus på, at børnene skal have en auditiv og talesproglig genoptræning, når de får CI. Problemet er dog, at der er meget stor forskel på den undervisning, som det enkelte barn og dets forældre modtager. Fra udlandet ved vi, at børn, der har modtaget AVT som genoptræningsmetode, klarer sig signifikant bedre, end de børn der har modtaget genoptræning med vægt på andre metoder. I Danmark fortæller de fleste talehørelærere/talehøreterapeuter ifølge ny dansk viden, at de har en auditiv tilgang og laver Auditory Verbal Therapy (AVT), men realiteten er, ifølge samme bacheloropgave fra Syddansk Universitet, at genoptræningen i Danmark er præget af stor variation i undervisningsformen – et postkodelotteri, hvor ingen forældre kan

vide sig sikre på kvaliteten af den undervisning, deres børn modtager. Problematikken spidnes yderligere til, fordi der i Danmark ikke er en offentlig uddannelse, som sikrer kvaliteten af talehørelæreres/talehøreterapeuters arbejde med børn med CI. Og i sidste ende sikrer, at børnene får et velfungerende talesprog – på lige fod med deres hørende kammerater.

deCibel er bredt funderet blandt fagfolkene til børn med CI, og vi oplever, at der er stor efterspørgsel efter at få kvalificeret fagfolkernes praktiske indsats - for på trods af gode hensigter og en vilje til forandring, får alle børn og unge med CI stadig ikke nødvendigvis den rette genoptræning og vejledning. Og da børnenes udvikling i øvrigt ikke monitoreres, så ved vi reelt set ikke, hvor langt vi har flyttet os fra tallene i 2007 – klarer børnene sig stadig uacceptabelt dårligt?!

Samtidig tager flere og flere børn og unge skiftet fra specialsystem til det almene system ud i almene institutions-, skole- og fritidstilbud. Det er en positiv udvikling, og evidensbaseret viden viser netop, at det skaber gode sproglige resultater for børnene at være blandt normalthørende kammerater. Udviklingen viser da også, at småbørn med CI i dag hovedsageligt kommer ud i almene institutionstilbud. Vi må derfor forvente, at det er en udvikling som fortsætter.

Men udviklingen betyder også, at vi her og nu har et problem, der skal løses. I dag står vi med en ny gruppe af fagfolk (pædagoger og folkeskolelærere), der skal støtte børnene i deres hverdag – også disse fagfolk mangler – og efterspørger hjælp og særligt i folkeskoleregion, er hjælpen vigtig. Folkeskolelærerne står nu med de selvsamme børn, som ikke klarede sig godt i de dansksproglige test i 2007, i deres klasser. Børn som er kognitivt velfungerende, som deres klassekammerater, men som har en række sproglige udfordringer/forsinkelser – så vi derfor må forvente, at de har brug for en ekstra kvalificeret indsats. Det hører vi forældrene sige, ligesom vi hører, at fagfolkene har brug for mere viden og faglig sparring i forhold til at støtte børnene bedst muligt i folkeskolen.

På baggrund af deCibels mangeårige erfaring med netop denne børnegruppens behov og et solidt fundament i dansk og udenlandsk viden og praksis, ansøger deCibel hermed om foretræde for uddannelsesudvalget. Formålet er at få belyst udfordringer, problemstillinger og løsninger i forbindelse med, at børn og unge med CI i dag og fremadrettet tager skiftet fra specialsystemet til det almene system.

Med venlig hilsen

Tanja Pihl Sandager
Sekretariatsleder i deCibel
Mobil: 30 23 38 13 og mail: tanja@decibel.dk